

Nr 292.

Av herr **Karlsson, Gustaf, m. fl.**, om befrielse för folketshusförening och folkparksförening från viss del av nöjesskatten.

Alltsedan nöjesskattens tillkomst har det rått delade meningar om nöjesskatteförordningens utformning. Genom antagande av 1945 års nöjesskatteförordning kommo samlingslokalägande organisationer samt sammanslutningar, som drevo folkparksverksamhet, att intaga en särställning genom att dessa organisationer skulle få viss befrielse från nöjesskatt för tillställningar, som voro av visst angivet slag.

Då skattemyndigheterna tillämpade den antagna förordningen alltför snävt, förtydligades bestämmelserna genom beslut av 1950 års riksdag, vad angår de samlingslokalägande organisationerna. Samtidigt därmed ändrades stadgandet om högsta gräns för skattefrihet å dessa särskilda tillställningar från att ha gällt ett sammanlagt avgiftsbelopp å 500 kronor per tillställning till en föreskrift om att befrielse åtnjutes till den del skatten för varje tillställning icke överstiger 75 kronor.

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 227 till 1950 års riksdag med bl. a. förslag till ovan nämnda ändringar i nöjesskatteförordningen väcktes två lika lydande motioner I: 477 och II: 565. I motionen II: 565 anfördes i huvudsak följande synpunkter:

”Emellertid äro möjligheterna att erhålla skattelindring helt beroende av huruvida vederbörande organisation har den styrka och storlek som erfordras att ordna ett program, där bland annat dans eller biografföreställning icke ingår som huvudsaklig del. Det är uppenbart att denna begränsning i fråga om skattebefrielse i praktiken hårdast drabbar landsbygden i de flesta fall små organisationer, som inte kunna påräkna tillräcklig publikanslutning som underlag för ett så sammansatt program att skattebefrielse kan erhållas. Redan när nöjesskatten gjordes statlig, uttalades farhågor för att dessa undantagsbestämmelser i hög grad skulle medföra svårigheter för de små organisationerna, särskilt på landsbygden. Under den tid som sedan förflutit ha dessa farhågor besannats. Av en publik som i de flesta fall inte uppgår till mer än 100—200 personer går det givetvis inte att kräva så höga avgifter att dessa täcka kostnaderna för ett ur skattesynpunkt fördelaktigt program, eller med andra ord inkomsterna kunna inte bära utgifterna för musik, talare och artister eller vad som kan tänkas arrangeras, utan här är man nödsakad välja ett program som begränsar kostnaderna till vad publiken rimligen kan bära, och då föredrag och dylikt i regel inte ge något netto, är dansen för dessa organisationer det enda som kan giva nödvändigt kassatillskott åt rörelsen.

Skatten å biografbiljetter drabbar också synnerligen hårt just de mindre organisationerna vare sig lokaler uthyras eller den lokalägande organisationen själv har bio. I lokalhyra betalas 20 % av biljettpriset med avdrag av skatt, och även om antalet biljetter skulle uppgå till 100 st. per föreställning, täcker lokalhyran knappast mer än kostnaderna för uppvärmning, städning och elkraft. På grund av den hårda beskattningen ha de lokalägande organisationerna ute på landsbygden i allt större utsträckning måst begära kommunala anslag till sin verksamhet, och i regel beviljas sådana anslag.

En hel del söker kringgå nöjesstadgans bestämmelser genom att anordna tillställningar vartill viss eller vissa organisationers medlemmar inbjudas för att ge det hela sken av enskild tillställning och därmed undgå nöjesskatt. Då dessa små organisationer ute på landsbygden måste ur samhällets synpunkt betraktas som lika gagnande som motsvarande organisationer i städer och tätorter, är det av vikt att deras verksamhet inte onödigtvis försvåras.

Motiveringen för införandet av dessa undantagsbestämmelser om befrielse från nöjesskatt har varit och är väl alltjämt att man därmed skulle påverka nöjeslivets inriktning. Huruvida man i någon mån lyckats med detta undandraget sig vårt bedömande, men vi skulle tro att dessa åtgärder inte haft det ringaste inflytande på detta område.

Att dessa små organisationers svårigheter i detta avseende inte kraftigare påtalats de senaste åren torde helt bero på att man väntat på förslag till ändring i nöjesstadgan, och man hade hoppats att dessa förhållanden då skulle få en för dessa organisationer tillfredsställande lösning.

Menar man allvar med talet om dessa organisationers samhällsnyttiga verksamhet och menar man att denna verksamhet är lika nyttig på landsbygden som i städerna, då bör man inte införa undantagsbestämmelser, som till sina praktiska verkningar medföra så stora svårigheter särskilt för landsbygdens lokalägande organisationer.”

I den ovan refererade motionen yrkades, att befrielse från nöjesskatt skulle ske, trots tillställningarnas art, med den del av skatten som icke översteg 75 kronor för varje tillställning.

Bevillningsutskottet avstyrkte emellertid motionen, men till utskottets betänkande var fogad en reservation av tre ledamöter, som med vissa jämkningar yrkade bifall till nämnda motion. Riksdagen beslutade dock i enlighet med bevillningsutskottets förslag.

Vad i angivna motion anförts om särskilt de lokalägande organisationernas svårigheter har genom de ökade omkostnaderna utan möjligheter till motsvarande inkomsthöjningar fått ökad aktualitet.

I den ekonomiska misär, som faktiskt många av dessa små lokalägande organisationer kommit, ha de anropat kommunerna om hjälp. För att rädda

samlingslokalen åt bygden ha också kommunerna i glädjande hög grad visat förståelse för den uppkomna situationen och lämnat anslag. Det synes oss emellertid vara rimligt att staten i form av lättnader i nöjesskatteförordningen även lämnade ett ytterst välbehövt stöd, som skulle göra det möjligt för organisationerna att utan särskilda nödrop om hjälp kunna fullgöra sin samhällsgagnande gärning.

Det är vår övertygelse, därest dylik lättnad skedde, att berörda organisationer därigenom skulle få ökad kraft att främja just den kulturella verksamhet, som den nuvarande nöjesskatteförordningens utformning i § 15 avsett att gynna.

Det må i detta sammanhang framhållas, att vid alla tillställningar som anordnas av de mindre samlingslokalägande föreningarna — och även i stor utsträckning av de större — arbeta alla utan minsta ersättning. Vid biografföreställningar är det som regel endast maskinisten som har någon ersättning. Det är således ett i bästa mening oegennyttigt arbete som utföres endast i syfte att åt ortens föreningsliv kunna hålla samlingslokal till hyror, som de oftast fattiga föreningarna mäktat betala.

Med stöd av det anförda hemställa vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att till 1953 års riksdag framlägges förslag om sådan ändring i nöjesskatteförordningen att folketshusförening eller folkparksförening så ock annan liknande organisation med uppgift att tillhandahålla samlingslokal skall åtnjuta skattebefrielse till den del av skatten, som för varje tillställning icke överstiger 75 kronor, oavsett vilket slag av tillställning som anordnas.

Stockholm den 26 januari 1952.

Torsten Bengtson

i Danderyd.

Edvin Thun.

Gustaf Karlsson.

Hjalmar Nilsson

i Kramfors.